

**Klimaavdelingen og Naturforvaltningsavdelingen
Klima- og miljødepartementet**

Vår dato: 05.02.2024

Vår ref: Kristine Jacobsen

Deres ref:

Skriftlig innspill til stortingsmeldinger om klima og naturmangfold

NORSKOG

NORSKOG er en medlemsorganisasjon for aktive skogeiere. Vi arbeider med næringspolitikk og skogfaglig rådgivning. Tømmeromsetning og skogkultur går gjennom datterselskapet NORTØMMER. NORSKOG arbeider næringspolitisk for å oppnå gode rammebetingelser for et aktivt og dynamisk skogbruk. Våre viktigste næringspolitiske arbeidsfelt er eiendomsrett, skatt, klima- og miljøpolitikk, samferdsel, næringsutvikling og industripolitikk. Vi opplever å være særdeles berørt av strømninger og endringer i klima og miljø – både faktiske endringer og endringer i rammeverk og lovverk. NORSKOG leverer med dette sitt innspill.

Hva er skogbruk i Norge

Skogbruket i Norge er en primærnæring med stor betydning for både økonomi, distriktpolitiske hensyn, klima og bruk av natur. Derfor vil stortingsmeldingene, sammen med en rekke andre, bli av betydning for skogbruket. I 2023 ble det avvirket ca. 11,1 mill m³ tømmer verdt i overkant av 6 mrd. kroner. Det er mer enn 125 000 skogeiere i Norge, med en snitteiendom på omtrent 550 dekar.

En næring som i stor grad lever av naturgitte forutsetninger, vil bli berørt av et endret klima. Skogbruket jobber med både forskning innen biologi, teknologi og økonomi både for å møte de endringene vi vet kommer og endringer vi tror kan komme. Det er mange elementer som er viktig i klimatilpasningsarbeidet for skogbruket.

Samtidig jobber skogbruket med viktige klimabidrag gjennom skogens eget CO₂-opptak, både ved lagring av karbon og gjennom produksjon av fornybart råstoff som gir produkter til substitusjon av produkter av fossilt opphav.

Siden skogbruket som næring også forvalter en stor del av norsk natur, er det naturlig at man diskuterer skogbrukets påvirkning på natur og naturmangfold. Alt skogbruk vil påvirke naturen. Det grunnleggende politiske spørsmålet er hva som er en akseptabel påvirkning.

En grunneier som eier skog og eiendom generelt, har dette som en del av sitt inntektsgrunnlag i større eller mindre grad. Skogbruk utøves primært for å fremskaffe virke til en lang verdikjede – varer som et samfunn trenger. Dette gir i sin tur andre effekter som sysselsetting, spesielt i distrikter, kompetansebygging på alle plan, fra skogkulturansatte til professorer i akademia, via skoler og utdanning til utvikling av levende lokalsamfunn.

I en verden hvor befolkningen øker, vil man selv med et senket norsk forbruk, likevel stå overfor et globalt vesentlig økt behov for virke fra skog. Det er vanskelig å se for seg et fremtidsscenario uten disse varene, og det finnes få eller ingen bærekraftige alternativer.

Vi vil i det følgende besvare spørsmålene som er stilt, men ønsker å fokusere særlig på spørsmål 3 og spørsmål 7.

1. Når vi i 2050 har nådd natur- og klimamål, hva er de tre viktigste grepene som ble gjort i dag for å komme dit?

Vi har fått gode systemer for å avgjøre når det er nødvendig å bygge ned natur, og når det ikke er det. Avskoging er blitt siste-alternativet og skogarealet har fått sitt vern både gjennom tradisjonelt vern, men også til vern som arealer som kan brukes til skogbruksformål. Vi må bidra på alle flater og med det øke den biologiske produksjonen og utnytte råvarene best mulig. En økt skogressurs gir muligheter for økt uttak og økt subsitusjonseffekt.

Frivillig vern av skog har vært det viktigste grepet i vernesammenheng for å få vernet skog. Når man får vernet viktige skogarealer nødvendig størrelsesorden vil det også bli viktig med høy produksjon på arealer uten vern.

2. Hvilke viktige rammer og hensyn må de to meldingene ha med seg fra ditt ståsted?

Klimaaspektet må tillegges vesentlig vekt da det også danner rammene for all natur. Der nest må man ha med seg bevisstheten om at primærnæring er det eneste som kan skape verdikjeder og at det krever en bruk av natur. Vi må i forlengelsen av det tørre å ta debatten om «Hva er en akseptabel naturpåvirkning?»

Klima og natur har sine ulike problemstillinger selv om FN sier de må løses sammen. Naturmål og klimamål innehar delvis diametrale motsetningsforhold, og det må vi tørre å erkjenne, spesielt dersom vi oppriktig mener vi må løse problemene under ett.

Hensyn til fattigdom, sosiale forhold, motsetningsforholdet mellom klima og natur, og foreta solide og gode vektinger, er vanskelig å forene, men må utvikles og løses dersom man skal etterleve internasjonale avtaler og FNs scenarier i klimapanelet og naturpanelet.

Meldingene må også ta opp i seg sammenhengen til andre både nåværende og kommende arbeider på dette feltet, herunder, men ikke begrenset til:

- Meny av ulike tiltak som bidrar til å opprettholde et mangfold av økosystemer i god økologisk tilstand. En meny av tiltak skal først etableres for økosystemet skog.
- Naturavtalen
- CBD
- Klimautvalget 2050: NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050
- NOU Naturrisiko – kommer februar 2024
- Stortingsmelding flom og skred
- Meld. St. 26 (2022 –2023) Melding til Stortinget Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn
- LULUCF, EU's green deal (herunder avskogingsdirektivet)
- NTP
- NOU 2022:3. På trygg grunn
- Tiltaksanalyse for skog- og arealbrukssektoren (LULUCF): Hvordan Norge kan redusere utslipp av klimagasser fra arealbruksendringer innen 2030

I tillegg må meldingene ta opp i seg at også Naturavtalen skisserer fremtidig «bærekraftig utvikling». Med bærekraft må man huske på alle kriteriene, både samfunn, miljø og økonomi.

3. Arealbruksendringer er en stor utfordring både for natur og klima. Hva bør meldingene legge frem for å sikre at arealbruken fremover bidrar til at vi når natur- og klimamålene?

Avskoging, nedbygging og aktivt skogbruk

Vi er avhengig av å beholde mest mulig skogareal til skogbruk. Skogbruk er ikke avskoging, og må ikke forveksles med nedbygging av natur. Det at noen nå tar til orde for nettopp en slik sammenlikning mellom tradisjonelt bestandsskogbruk og nedbygging er som forventet, uten at det er riktig.

Nedbygging og flatehogst har ikke samme effekt på gammelskogartene. De enkeltarter som er utsatt for samme virkning, er arter med spesifikke kontinuitetskrav, og som man kan anta i tillegg har lav spredningsevne. Disse artene vil nødvendigvis heller ikke tåle lukket hogst, som fremmes som et alternativ til bestandsskogbruket. Disse vil antakeligvis kreve avståelse fra bruk av areal, og med det ha behov for vernede arealer. Disse artene må få sitt vern gjennom ordningen med frivillig vern av skog.

I et skoglandskap hvor det utøves ordinært bestandsskogbruk, vil man få alle suksesjonsstadier av skog, fra hogstflater til gammelskog. En slik syklus ser man selvsagt ikke ved arealkonvertering til permanente inngrep.

Samtidig må ikke skogbruket gjøre seg til moralens vokter over nedbygging av natur. Vi påvirker natur for å skaffe tømmer, mens kraftproduksjon påvirker natur for å skape kraft. Vi, som alle andre næringer, dog spesielt for primærnæringene som er de eneste som kan starte verdikjeder, er avhengig av at kommuner får bygge ned natur for å ha levende distrikter som igjen gir muligheten for oss til å finne entreprenører, transportører og virkeskjøpere i distriktene. Det er også i distriktene man finner skogeierne, og disse skal i sin tur kunne leve av eiendommen, enten i sin helhet eller som et tillegg.

Det er heller ikke slik at alle tiltak som påvirker natur er dårlige. I Naturavtalen står det at man ikke skal statsfinansiere tiltak som fører til dårligere naturmangfold. Men hvordan skal

noe slikt praktiseres? En skogsbilvei er isolert et inngrep i natur. Dersom man definerer alle typer inngrep i natur til å være negative, vil et slikt tiltak kunne rubriseres som et tiltak som ikke skal statsfinansieres. Men, skogsbilveier er også et premiss for mer lukket hogst og reduksjon av terrengtransport. Dette er i sin tur positivt. I tillegg vil nullalternativet – ingen veibygging - bety at man ikke får hogd skogen, som i sin tur betyr at vi blir mer avhengig av (ytterligere) fossile produkter. Overgang til økt omfang av lukkede hogster, vil kreve økt veibygging, ikke mindre. Det blir derfor viktig å vurdere nyansert hvilke tiltak man kan statsfinansiere og ikke. En skogsbilvei vil etter vårt syn være helt nødvendig for å kunne drive et godt skogbruk i Norge, noe også rapporten «Tiltaksanalyse for skog- og arealbrukssektoren (LULUCF): Hvordan Norge kan redusere utslipp av klimagasser fra arealbruksendringer innen 2030» konkluderer med.

Eiendomsretten må bevares og styrkes

Eiendomsretten er en av bærebjelkene i et demokratisk samfunn, og finnes i alle vellykkede industrialiserte samfunn. En sterk privat eiendomsrett har vært garantisten for det moderne samfunns sivilisasjon, og i en global verden drevet av marked, også på natur- og miljøområde, vil dette fortsatt være viktig.

Eiendomsretten må styrkes. Dette ser vi er gjennomgangstonen også i Sverige, hvor man i arbeidet med «frivillighet som grund vid formellt skydd av skog» har satt Naturvårdsverket og Skogstyrelsen til å se på nasjonale strategier for formelt vern av skog. Oppdraget skal særskilt hensynta at «äganderättsperspektivet ska stärkas».

En privat eiendomsrett legger også til rette for utvikling av innovative løsninger og gir eiere potensielle økonomiske insentiver til å investere i teknologi og praksis som er positive for naturmangfoldet, ved et ønske om ivaretagelse av eiendeler for fremtidig bruk og verdiøkning, og med det bærekraftig ressursforvaltning som igjen kan være bevaring av naturområder.

Fra naturavtalen fremgår det at rammeverket anerkjenner «(...)lokalsamfunns viktige roller og bidrag som forvaltere av naturmangfold og partnere når det gjelder bevaring,

restaurering og bærekraftig bruk” Her er også urfolk nevnt. NORSKOG mener det er positivt, men det betyr selvsagt ikke at enhver urfolks eller lokalsamfunns bruk og forvaltning av natur er bærekraftig.

Lovverk og reguleringer

Et aktivt og bærekraftig skogbruk som kan utvikle seg slik vi ser skogbruket har utviklet seg positivt, krever ivaretagelse av skogens produksjonsarealer, i tilsvarende grad som man ser ved at bondens matproduksjon sikres gjennom jordvern. Dette er et perspektiv vi savner i diskusjonen rundt behovet for nye og endrede lovverk, vern og ivaretagelse av natur.

Foryngelsesplikten er viktig, og om man skal prioritere ressurser til kommunene, er det på oppfølging av foryngelse.

Et skogbruk med for mange reguleringer slik noen tar aktivt til orde for, vil kunne passivisere grunneier og overstyre eiendomsretten. På den måten kan man fjerne grunneier som en aktiv beslutningstaker over egen eiendom, og det er ikke gitt at det er til det beste for natur og klima.

Det er viktig for skogbruket å beholde LNF som arealkategori, og det må i en marginnærings som skogbruket er, være mulig å drive næring uten for mange byråkratiske reguleringer. Det er også viktig for at næringen skal være økonomisk robust nok til å kunne jobbe godt med naturmangfold og kontinuerlig forbedringsarbeid gjennom PEFC. Sektorlovverket er her viktig, da behandlere av dette i kommunene og hos Statsforvalteren i stor grad har skogfaglig og landbruksfaglig kompetanse av betydning.

Det vil være naturlig å anta at det snakkes om innstramminger i regelverk og politisk handlingsrom. NORSKOG sin innvending mot et innstrammet regelverk vil være at

innstrammingene må treffe rett, og at omstillingen ikke må gå for fort. Bedrifter må gis reelle omstillingsmuligheter, som også skal være gjort med grunnlag i entydig forskning. Lover, forordninger og sertifiseringer må tilpasses norske forhold. Alternativet gir lekkasjeeffekt. Om Norge nasjonalt får strengere regelsett som fordyrer eller umuliggjør nødvendig uttak av tømmer fra norske skoger, vil verden måtte skaffe disse ressursene på annet vis. «Man tar ikke den internasjonale ressursknappheten på alvor dersom man bagatelliserer import.» skriver Yngve Holth – Næringspolitisk sjef, Glommen Mjøsen i et avisinnlegg som viser en del av utfordringene skogbruket står overfor i spagaten mellom produksjonsbehov, økonomi, sosiale hensyn, og hensynet til natur- og klima. <https://www.h-a.no/det-bli-ikke-mer-naturkrise-i-norske-skoger-av-a-gjenta-ordet-plantasje-mange-ganger/o/5-139-1151671>

NORSKOG er opptatt av at det lov- og regelverket skogbruket skal forholde seg til skal være tydelig, forutsigbart og forvaltningsmessig effektivt for offentlig forvaltning så vel som skogeier. Skal man ha strengere reguleringer, flere paragrafer og strengere lovverk, må man spørre seg hva som er problemet som søkes løst. Regulering krever gode holdepunkter for behov – spesielt i en marginbransje skjør for byråkratisering.

Allemannsretten

Allemannsretten er sterkt forankret i Norge. 2022 var også året hvor det ble reist forslag om å grunnlovsfeste allemannsretten. Det er et forslag som nok appellerer til mange fordi det høres tilforlatelig og logisk ut. NORSKOGs bekymring er at dette nødvendigvis vil måtte gå på bekostning av eiendomsretten, en eiendomsrett som vi vil anføre er under sterkere press enn hva allemannsretten er. I dag må grensene for allemannsretten og frilufsloven tolkes i lys av grunneierrettens vern etter EMK. Ved grunnlovsfesting av allemannsretten vil dette bli omvendt, eiendomsretten må tolkes ut fra allemannsrettens grunnlovsværn. Her kan man se for seg tunge rettsprosesser som ikke vil kunne løses uten å trekke saken inn for EMD. Det kan også virke konfliktdrivende gjennom de tvister som klart vil måtte komme til å oppstå i tolkninger mellom de regelverk vi har i dag. Regelverk som er utviklet og avstemt gjennom

den rettstilstanden som har vært i lang tid. NORSKOG mener at den reelle trusselen, dersom det finnes en slik, mot allemannsretten må være omregulering av arealer til annet enn skog, og med det nedbygging av natur, ikke grunneiers lovlige bruk av egen utmark.

Allemannsretten gjelder som kjent bare i utmark (med noen spesifikke unntak som f.eks. snødekt innmark), og hvor arealer blir omregulert og omdisponert til annet areal, vil allemannsretten ikke gjøre seg gjeldende. NORSKOG mener etter dette at en grunnlovfesting av allemannsretten ikke vil være forenelig med en sterk eiendomsrett, og at det heller ikke løser problemene som søkes løst.

Vi ser også at allemannsretten i seg selv kan føre til press på sårbar natur fordi man i dag kan utøve friluftsliv i større grad enn før, og fordi digitaliseringen gjør nye destinasjoner til "hot spots" for turgåing, toppturer på ski, klatring osv. Når man får press på naturen gjennom både nødvendig næringsutøvelse, men også privat og kommersialisert friluftsliv, er det etter NORSKOG sitt syn uklokt å grunnlovsfeste retten.

En sak som er illustrerende selv om den ikke er sentrert rundt sårbar natur, er NRK sin sak om strid om det skal være strengere regler for å gå i fjellet. (Kilde: <https://www.nrk.no/vestland/strid-om-det-skal-vere-strengare-regler-for-a-ga-i-fjellet-1.16364050>) Forslaget er i all hovedsak gitt med bakgrunn i antall ulykker i fjellet. Responsen fra norske ski- friluftslivs- og hjelpeorganisasjoner er at et forbud mot ferdsel ved f.eks. snøskredfare sitter langt inne, og at man ikke tror strengere lovverk og mer regulering hjelper, men derimot presenterer nye problemstillinger. NORSKOG er enig i en slik vurdering, men synes også det er interessant å se at dette er et argument som mange av de samme organisasjonene ikke stiller seg bak når det kommer til skogbrukets reguleringer. Der ønsker de gjerne strengere lovregulering for å oppnå egne særinteresser. I den siste tiden er også artikkel i DN om Nasjonalparker interessant lesning når det kommer til spørsmål om allemannsretten, sårbar natur og vern.

<https://www.dn.no/d2/friluftsliv/reindrift/natur/naturvern/-nasjonalparkene-er-blitt-en-ny-form-for-naturinngrep/2-1-1589236>

PEFC

PEFC skogstandard, er kanskje det viktigste virkemiddelet for et skogbruk som tar mer hensyn til naturmangfold. PEFC-standarden består av en rekke kravpunkt, og ved revisjon i 2020-2022 deltok det representanter fra 15 organisasjoner, både skogeierorganisasjoner, friluftslivorganisasjoner og miljøorganisasjoner. Den reviderte standarden trådte i kraft 01.03.23. Her er det tatt større hensyn til natur og biologisk mangfold, man skjerper inn på en rekke kravpunkter. Det kommer for eksempel krav om 5% avsetning av biologisk viktig områder (BVO) for eiendommer større enn 1 500 daa, økt fokus på lukkede hogstformer, reirplasser for rovfugl og tiurleik får bedre beskyttelse. I tillegg foretas det en rekke hensyn ved hogst med gjensetting av stående døde trær, livsløpstrær og kantsoner.

I tillegg finnes FSC som er en ytterligere internasjonal sertifiseringsordning, som ligner mye på PEFC. Det jobbes i dag med en norsk FSC standard, med et norsk styre.

PEFC fordrer revisjonsbasert tilsyn av sertifiseringsorgan. PEFC er ikke ment som et straffesanksjoneringsystem, men som et verktøy for kontinuerlig forbedringsarbeid. Like fullt kan PEFC medføre mer inngripende konsekvenser for en skogeier med alvorlige avvik etter standarden, enn hva man ser i lover med mulighet for bøter.

Moderne skogbruk i Norge er en suksess

Vi har hatt en enorm vekst i skogressursen med tilhørende karbonbinding og positiv klimaeffekt. Samtidig viser overvåking av skognaturen at den økologiske tilstanden i skog er i positiv utvikling. Naturindeksen er et veid gjennomsnitt av skalerte indikatorer for ulike økosystem. Indikatorene er i hovedsak arter som sammen representerer det biologiske mangfoldet i et økosystem. Naturindeksen for skog viser en positiv utvikling siden 2010. Per 2019 er naturindeksen satt til 0,41 for skog (Kilde: <https://www.naturindeks.no/Ecosystems/skog>).

I tillegg har man rapport om den økologiske tilstanden i skog, «Vurdering av økologisk tilstand for skog i Norge i 2020», av forskere fra NINA, NMBU og Sveriges landbruksuniversitet på oppdrag fra Miljødirektoratet. Som har tatt for seg en rekke ulike indikatorer, deriblant også naturindeksen. De kommer til at den økologiske tilstanden i skog er 0,42. En god økologisk tilstand ville vært 0,6. Eksempelvis ser man at Vestlandet kommer dårlig ut i indeksen (0,37), dette skyldes lave skalerte verdier av hjorteviltbestanden og rovdyrbestanden. Altså påvirkes den økologiske tilstanden av andre faktorer enn kun skogbruksaktivitet.

De fleste indikatorene som inngår i indeksene for biologisk mangfold i skog har positiv utvikling. Vi har målbar andel økning i død ved, høyere prosent lauv og flere gamle trær sammenlignet med starten av måleperioden. Skogforvaltning har et hundreårsperspektiv. Naturindeksen gir et øyeblikksbilde av noe som er resultat av historisk skogbruk, mens konsekvensene av dagens skogbruk først kan måles om femti til hundre år. Allerede nå begynner vi å se resultatene fra miljøarbeidet som skogbruket har gjort de siste 20-30 årene. Bærekraftig bruk av natur og bevaring av skogarealet er ikke ensbetydende med tap av natur, men slike nyanser kommer ikke alltid frem. Skogsdriften har tilpasset seg nye krav og vernet øker stadig i omfang. Avskoging gir naturtap med færre muligheter til å ta vare på natur og dårligere vilkår for å drive biologisk produksjon. I arbeidet med klima- og naturmangfoldsmeldingene er det viktig å huske at skogbruk ikke er avskoging, men bevaring av skogarealet.

Frivillig vern av skog

Vi mener frivillig vern-ordningen fungerer godt. Hvis staten gir tydelige bestillinger, bevilger nok penger til erstatninger og sørger for effektiv saksbehandling, vil skogeierne bidra med de arealer som kreves for å nå Stortingets mål om å verne 10 % av skogarealet. For at ordningen skal fungere over tid må de årlige bevilgningene i statsbudsjettet være forutsigbare og stabile.

Oppsummering

Oppsummert vil vi si at dersom Norge skal nå ambisiøse mål for natur og klima er det svært viktig å bevare arealene med biologisk produksjon og vurdere endringer i forvaltning i et meget langsiktig perspektiv.

4. Internasjonalt samarbeid er nødvendig og viktig for å løse klima- og naturkrisa.

Hvordan kan internasjonalt samarbeid styrkes på klima- og naturområdet i årene fremover?

Sterkere samarbeid mellom det nordiske skogbruket for å vise felles utfordringer og muligheter. Et internasjonalt samarbeid må alltid ta opp i seg geografiske forskjeller og behovet for lokale, regionale, nasjonale og globale tilpasninger. Klimaendringer og naturtap er internasjonale utfordringer, og derfor må både nasjonalt og internasjonalt klimaarbeid anerkjenne de spesielle betingelsene som gjelder for norsk natur, og da spesielt skogen. Skogbruk i Norden har andre betingelser enn skog- og arealbruk i Sør-Europa. Klimaarbeidet, for eksempel vår tilknytning til LULUCF, må ha et langsiktig perspektiv som tar hensyn til den langsomme biologiske produksjonen.

5. Naturavtalen er et rammeverk for alle. Hvordan kan vi sikre at alle samfunnsaktører og hele myndighetsapparatet i denne regionen tar sin del av ansvaret for å gjennomføre naturavtalen og stanse tapet av natur innen 2030?

Pekefingeren rettes ofte mot de som direkte utøver primærnæring, altså påvirkning av natur, uten tanke på at det er verdikjedene som etterspør dette, og at investeringselskaper som driver frem verdikjedene neppe får pekefingre, men heller pepp dersom de investerer såkalt grønt. For ytterligere tanker omkring naturavtalen, se våre andre besvarte punkter i dokumentet.

6. Hva trenger kommuner, næringsliv og andre av kunnskap og virkemidler for å ivareta naturen bedre i denne regionen?

Spørsmålet henspeler på de aktuelle regionale innspillsrundene. Vi har valgt å skrive på et generelt grunnlag.

Kunnskapsgrunnlaget finnes på mange områder allerede. Der det ikke finnes eller er tilstrekkelig må dette selvsagt jobbes frem i forskningsmiljøene. Den vanskelige jobben kommer når resultatene skal vektes, verdsettes og tolkes.

7. Hvilke andre grep enn vern kan vi ta for å sikre langsiktig beskyttelse og bevaring av viktige naturområder (jamfør mål 3 i naturavtalen)?

Bevaring og vern gjennom bruk, har vært, og er, viktig for skogbruket. Det vises til ovennevnte refleksjoner og svar under spørsmål 3. Viktige friluft- og naturområder i for eksempel Oslomarka har kommet til nettopp på bakgrunn av eiendomsretten og skogbruket. Ellers er miljøarbeid i næringer på generelt plan en måte å påse at det tas gode og tilstrekkelige hensyn til natur. For skogbruket gjelder dette spesielt PEFC og FSC som omtalt tidligere i dokumentet. Man må også ha med seg Norges topografi og geografi som i sin tur gjør at det finnes mange arealer upåvirket av det maskinelle moderne skogbruket, rett og slett på grunn av utilgjengelighet.

Skogbruket avsetter også nøkkelbiotoper etter MiS-NiN -metodikken. Disse arealene går ut av skogbruksproduksjon, men telles ikke som vernet areal. Ifølge rapporten «Den eldste skogen og nøkkelbiotopene» utarbeidet av LMD og KLD er det avsatt 2,3 % nøkkelbiotoper utenfor verneområder i områder der det er gjennomført MiS-NiN kartlegging. De bør inkorporeres i det areal man anser bevart.

8. Med utgangspunkt i 2050-utvalgets hovedanbefalinger (se lenke), hva bør klimameldingen prioritere å følge opp, sett fra ditt ståsted?

For skogbruk er hovedanbefalingene såkalt «uavhengige» utredere. For skogbruket sin del må man spørre seg om det finnes uavhengige biologer. NORSKOG mener fokuset heller bør være på system- og metodenivå. Da vil det ikke ha like mye å si hvem som utferdiger rapporter og kartlegger natur.

Hva gjelder utvalgets forslag om meldeplikt ved hogst av biologisk gammel skog kan man spørre seg hva en flytting av vurdering fra tømmeromsetningsaktør til det offentlige skal medføre av ny tilflytende kunnskap. Slik det er i dag kan ikke NORSKOG se at kommunene innehar bedre kompetanse til å vurdere en hogst etter gjeldende regler og sertifiseringer enn det aktørene i bransjen selv kan og må. Det er i tillegg et kostnadskrevenne tiltak. Se våre tanker om dette i nyeste utgaven av Miljøkrim;

https://img8.custompublish.com/getfile.php/5240986.2528.lstwiqmmbjzkb7/Milj%C3%B8krim_02.2023-nett.pdf?return=www.okokrim.no, side 28-33.

Når det kommer til revisjon av skogbrukslovgivningen og styrking av plan- og bygningsloven, er dette i hovedsak tankegods fra enkelte akademiske miljøer med sterk innflytelse.

Debatten om behovet for ny skogbrukslovgivning i en bransje på rett vei, er på alle måter pågående og ikke avklart. – se Miljøkrimlenke over, og våre svar på spørsmål 3.

Det utvalget burde fokusert på, var å se de positive sidene ved det norske skogbruket.

Dersom man skal ta med seg en prioritering videre må det være på det generelle planet hvor vi stiller oss fullt og helt bak høringsinnspillet til WoodWorks Cluster som sier at

«Regjeringens plattform som legger til grunn at «klimate og natur skal være en ramme rundt all politikk», gir et godt grunnlag for å følge opp klimautvalgets anbefaling om at «Alle tiltak innen klimapolitikken bør vurderes på grunnlag av samlede virkninger på utslipp over tid» og «Det er også vesentlig at klimapolitikken ses i sammenheng med naturkrisen og politikk for bærekraftig bruk av arealer både på land og til havs.» Vi mener også dette punktet er svært viktig, men at det er for snevert å se isolert på opptak og lager av karbon i skogsektoren,

ettersom den store klimaeffekten kommer ved at produkter fra tre hindrer bruk av mer klimafiendtlige varer: «Det settes egne klimamål for utslipp, opptak og lager av karbon i sektoren for skog- og arealbruk. Målene ses i sammenheng med nasjonale mål for naturmangfold og internasjonale forpliktelser for natur.»

9. Hvordan legge til rette for en rettferdig omstilling til lavutslippssamfunnet, og hvordan bør en klimapolitikk som når klimamålene innrettes slik at den har legitimitet og aksept i samfunnet?

Rettferdig omstilling når det kommer til utjevning mellom økonomisk ressurssterke og økonomisk mer ressursvake er en utfordring dersom vi skal forbruke mindre natur, men samtidig legge til rette for både økonomisk vekst, levende lokalsamfunn, rettferdige samfunn, utjevningssamfunn, og bærekraftig skogbruk (og andre primærnæringer). Noen vil kanskje si det er nærmest umulig. Det er grunn til å sitere fra Ola Borten Moe sitt debattinnlegg i Nationen 05.02.24, «Når det grønne skiftet lugger» hvor han skriver at «Historien om det grønne skiftet er historien om en politisk vedtatt revolusjon av økonomien og samfunnet bort fra fossile energikilder til fornybare – samtidig som vi skal ta enda bedre vare på naturen, og at alle skal få det bedre i form av arbeidsplasser og velstandsutvikling.»

Naturavtalen trekker også frem at den skal slå ut rettferdig, samtidig som den peker på løsninger og forbud som kan virke kontraproduktivt nettopp for dette spørsmålet igjen. Det viser nettopp kompleksiteten i både spørsmålene og løsningene.

Det vil være viktig å inkludere alle berørte, det vil si alle samfunnsgrupper i planlegging av klimapolitikk. Karbonintensive industrier må gis tilstrekkelig rom for endring, og utvikling. Det er et narrativ at ingen grupper skal påvirkes negativt sosialt og økonomisk av disse endringene. Det tror vi dessverre er en utopi. En omstilling til et lavutslippssamfunn vil koste, det vil merkes.

Legitimitet og aksept skapes gjennom god vitenskapelig kunnskap. Denne må vise de mangefasetterte og nyanserte problemstillingene, som ikke løses gjennom enkle sort-hvitt løsninger.

Løsningene må komme og utformes i det demokratiet med tilhørende systemer som vi har i dag. Klimautvalget 2050 peker på en sterkere statlig styring. Det kan man ha en viss forståelse for. Samtidig må man være bevisst at nettopp det fort kan svekke lokaldemokratiet og med det legitimiteten i samfunnet. Det er viktig at folk føler de er med i prosessen fra tanke til tiltak. Natur på sin side er lokalt, og her kan man anta at lokale ofte sitter på den tyngste kunnskapen om lokale områder.

Det er også viktig å anerkjenne at de som muligvis tar de største hensynene til miljø og naturmangfold, og på den måten fremstår som foregangsfigurer, kan være avhengig av at andre ikke gjør som dem. Dette kan eksemplifiseres med Oslo kommune. For at Oslo kommune skal kunne være arealnøytral og gode på et skogbruk som tar større hensyn enn sertifiseringens krav til naturmangfold, er de avhengig av at andre kommuner foretar arealinngrep for å produsere strømmen deres, hyttfeltene deres, og at andre i skogbruket ikke opererer etter like strenge reguleringer som det man har i Oslo kommuneskoger.

NORSKOG mener at man uansett vil være avhengig av et solid norsk skogbruk også i fremtiden, for både klima, bevaring av skogareal og for å dekke samfunnets behov. Vi trenger at noen skal gjøre som Oslo kommuneskoger, å sette andre hensyn enn produksjon i forsete, men vi trenger også at noen skal drive med produksjon som formål. Vi trenger å ta gode hensyn kombinert med produksjon. Hva gode hensyn er vil endre seg med «tida og tilhøva» og debatten rundt dette vil antakeligvis alltid eksistere.